

UNESCOS REKOMMENDATION OM ÖPPNA LÄRRESURSER

unesco

Svenska Unescorådet

Unescos rekommendation om öppna lärresurser (2019)

INGRESS

Generalkonferensen för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco),

som erinrar om att det i ingressen till Unescos stadga står att "spridandet av kultur och fostran av mänskligheten till rättvisa, frihet och fred är nödvändiga förutsättningar för människovärdet och utgör en helig plikt, som alla nationer måste uppfylla i en anda av ömsesidig hjälp och omsorg",

som konstaterar Unescos viktiga roll inom området för informations- och kommunikationsteknik (IKT) och vid genomförandet av tillämpliga beslut inom detta område som antagits av organisationens generalkonferens, som även erinrar om artikel I i Unescos stadga, där bland andra uppgifter Unesco ges den att "rekommendera sådana internationella överenskommelser som kan bidra till att främja det fria utbytet av tankar i ord och bild",

som bekräftar de principer som kommer till uttryck i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, där det sägs att var och en har rättigheter, skyldigheter och grundläggande friheter som innefattar rätten att söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser (artikel 19), rätt till utbildning (artikel 26) samt rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner och rätt till skydd för de ideella och materiella intressen som härrör från vetenskapliga, litterära och konstnärliga verk till vilka han eller hon är upphovsman (artikel 27),

som även bekräftar FN:s deklaration om urfolks rättigheter från 2007, i vilken man erkänner urfolks rättigheter när det gäller utformningen av nationell lagstiftning och genomförandet av nationell politik,

som noterar 2006 års konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (artikel 24), i vilken man erkänner rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning, och principerna i 1960 års konvention mot diskriminering inom undervisningen,

som hänvisar till den år 2003 vid Unescos generalkonferens 32:a möte antagna rekommendationen om främjande av flerspråkighet och universell tillgång till information i cyberrymden,

som även hänvisar till Unescos rekommendation från 1997 om ställningen för undervisningspersonal inom högre utbildning och till ILO:s/Unescos rekommendation från 1966 om lärares ställning (inte översatt till svenska), där det understryks att lärare som en del av sin akademiska och yrkesmässiga frihet bör ges den huvudsakliga rollen i fråga om urval och anpassning av undervisningsmaterial, val av läroböcker och användning av undervisningsmetoder,

som *bekräftar* vikten av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling, där det understryks att "[s]pridningen av informations- och kommunikationsteknik samt den globala sammanlänkningen har stor potential att påskynda det mänskliga framåtskridandet, överbrygga den digitala klyftan och utveckla kunskapssamhällen",

som *konstaterar* att Unesco har en ledande roll inom utbildning och när det gäller uppnåendet av mål 4 för hållbar utveckling, där världssamfundet uppmanas att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och att främja livslångt lärande för alla,

som *vidare hänvisar* till *Education 2030 Framework for Action* (Utbildning 2030-ramverket för handling,) där det förtecknas en uppsättning strategiska tillvägagångssätt för genomförandet av mål 4, och där det understryks att ökad tillgänglighet måste åtföljas av åtgärder som höjer kvaliteten på och relevansen av utbildning och lärande och i synnerhet att utbildningsinstitutioner och utbildningsprogram bör ha tillräcklig och jämlik tillgång såväl till säkra, miljövänliga och lättillgängliga lokaler som till ett tillräckligt antal lärare och utbildare av god kvalitet som använder inlärarcentrerade, aktiva och samverkansinriktade pedagogiska metoder och till böcker, andra lärandematerial, öppna lärresurser och tekniska resurser som är icke-diskriminerande, lärandefrämjande, inlärarvänliga, kontextspecifika, kostnadseffektiva och tillgängliga för alla inlärare, såväl barn som unga och vuxna,

som *är medveten om* principdeklarationen från 2003 års världstoppmöte om informationssamhället, med ett åtagande om att bygga upp ett inkluderande och utvecklingsinriktat informationssamhälle som har människan i centrum och där alla kan skapa, få tillgång till, använda och dela med sig av information och kunskap,

som *även konstaterar* att utvecklingen av IKT, däribland artificiell intelligens, ger möjligheter att stärka det fria utbytet av tankar i ord, ljud och bild men även innebär utmaningar när det gäller att se till att alla kan delta i kunskapssamhällen,

som *vidare konstaterar* att grundutbildning av god kvalitet och medie- och informationskunnighet är nödvändiga förutsättningar för att få tillgång till och kunna dra nytta av IKT, däribland artificiell intelligens, som *konstaterar* att öppna lärresurser vid uppbyggandet av inkluderande kunskapssamhällen kan understödja en utbildning av god kvalitet som är jämlik, inkluderande, öppen och deltagandebaserad och stärka den akademiska friheten och den professionella självständigheten hos lärare genom att vidga det tillgängliga utbudet av undervisnings- och lärandematerial,

som *beaktar* den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (artikel 13.1), *Cape Town Open Education Declaration* (Kapstadsdeklarationen om öppen utbildning) från 2007, *Dakar Declaration on Open Educational Resources* (Dakardeklarationen om öppna lärresurser) från 2009, *Paris Open Educational Resources Declaration* (Parisdeklarationen om öppna lärresurser) från 2012, FN:s millenniedeklaration och 2000 års *Dakar Framework for Action* (Dakar-ramverket för handling, inte översatt till svenska), som samtliga erkänner rätten för var och en till utbildning, och

som *bygger vidare på* *Ljubljana OER Action Plan 2017* (Ljubljana-handlingsplanen från 2017 för öppna lärresurser) för integrering av ett öppen lärresurs-perspektiv i

syfte att hjälpa alla medlemsstater att skapa inkluderande kunskapssamhällen och förverkliga Agenda 2030 för hållbar utveckling, nämligen målen 4 (utbildning av god kvalitet), 5 (jämförbarhet), 9 (industrialisering, innovation och infrastruktur), 10 (minska ojämlikheten inom och mellan länder), 16 (fred, rättvisa och starka institutioner) och 17 (partnerskap för målen) för hållbar utveckling,

1. *antar* den 25 november 2019 vid sitt 40:e möte, i Paris den 12–27 november 2019, denna rekommendation om öppna lärresurser,

2. *rekommenderar* att medlemsstaterna följer denna rekommendation genom att vidta lämpliga åtgärder, däribland de lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder som kan krävas, i överensstämmelse med varje stats konstitutionella praxis och styresstrukturer, för att inom sina jurisdiktioner ge verkan åt principerna i rekommendationen,

3. *rekommenderar även* att medlemsstaterna uppmärksammar de myndigheter och organ som har ansvar för lärande, utbildning och forskning på rekommendationen och att medlemsstaterna konsulterar berörda intressenter inom lärande och utbildning, och

4. *rekommenderar vidare* att medlemsstaterna, vid de tidpunkter och på det sätt som ska fastställas, rapporterar till generalkonferensen om vilka åtgärder som vidtagits i enlighet med denna rekommendation.

I. DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

1. *öppen lärresurs*: lärande-, undervisnings- och forskningsmaterial, oavsett format och medium, som är allmän egendom eller omfattas av upphovsrätt, som har publicerats inom ramen för en öppen licens och som andra kostnadsfritt kan få åtkomst till, återanvända, bearbeta för annat ändamål, anpassa och distribuera vidare.

2. *öppen licens*: licens som respekterar upphovsrättsinnehavarens immateriella rättigheter och ger behörigheter som ger allmänheten rättigheter att få åtkomst till utbildningsmaterial och återanvända dem, bearbeta dem för annat ändamål, anpassa dem och distribuera dem vidare.

3. Informations- och kommunikationsteknologi (IKT) medför en stor potential för effektiv, rättvis och inkluderande tillgång till öppna lärresurser och för användning, anpassning och vidaredistribution av sådana. De kan skapa möjligheter att göra öppna lärresurser tillgängliga när som helst och var som helst för alla, även personer med funktionshinder och personer från marginaliserade eller missgynnade grupper. De kan bidra till att tillgodose enskilda inlärares behov och effektivt främja jämförbarhet och stimulera innovativa arbetssätt i fråga om pedagogik, didaktik och metodologi.

4. *intressent*: inom den formella, icke-formella och informella sektorn (i förekommande fall) lärare, utbildare, inlärare, offentligt organ, förälder, utbildningsleverantör, utbildningsinstitution, utbildningsadministrativ personal, lärarutbildare, utbildningspolitisk beslutsfattare, kulturinstitution (som bibliotek, arkiv

eller museum) och dess användare, IKT-infrastrukturleverantör, forskare, forskningsinstitution, civilsamhällesorganisation (till exempel yrkes- och studentorganisation), utgivare, offentlig eller privat sektor, mellanstatlig organisation, upphovsrättsinnehavare, författare, medie- eller sändningsföretag eller finansieringsorgan.

II. SYFTEN OCH MÅL

5. En central förutsättning för att mål 4 i Agenda 2030 ska kunna uppnås är att myndigheter och andra centrala utbildningsintressenter, beroende på vad som är lämpligt, gör varaktiga investeringar och utbildningsinsatser när det gäller att skapa, att välja ut, organisera och presentera, att regelbundet uppdatera samt att säkerställa inkluderande och rättvis tillgång till och effektiv användning av högkvalitativa utbildnings- och forskningsmaterial och studieprogram.

6. Som det uttrycks i Kapstadsdeklarationen om öppen utbildning från 2007 och i Parisdeklarationen om öppna lärresurser från 2012 innebär användningen av öppna licenser för utbildningsmaterial betydande möjligheter för kostnadseffektivare skapande, åtkomst, återanvändning, bearbetning för annat ändamål, anpassning, vidaredistribution, urval, organisering och presentation samt kvalitetssäkring av dessa material, vilket kan innefatta översättning, anpassning till olika lärande- och kultursammanhang, utveckling av genusmedvetet material samt skapande av alternativa och tillgängliga materialformat för inlärare med behov av särskilt stöd.

7. Dessutom kan en omdömesgill användning av öppna lärresurser i kombination med lämpliga pedagogiska metoder, väl utformade läroobjekt och en brett utbud av lärandeaktiviteter ge ett bredare utbud av innovativa pedagogiska alternativ med syftet att engagera både lärare och inlärare så att de blir mer aktiva deltagare i utbildningsprocesser och skapare av innehåll som medlemmar i mångfacetterade och inkluderande kunskapssamhällen.

8. Dessutom kan samverkan och främjande på regional och global nivå i fråga om skapande, tillgång, återanvändning, bearbetning för annat ändamål, anpassning, vidaredistribution och utvärdering av öppna lärresurser göra det möjligt för myndigheter och utbildningsanordnare att utvärdera kvaliteten på det öppna tillgängliga materialet och optimera sina egna satsningar på skapande av utbildnings- och forskningsinnehåll samt IKT-infrastruktur och urval, organisering och presentation på sätt som gör det möjligt för dem att mer kostnadseffektivt och hållbart leva upp till sina fastställda nationella utbildningspolitiska prioriteringar.

9. Med beaktande av dessa potentiella fördelar är målen och handlingsområdena för denna rekommendation följande:

i) Kapacitetsuppbyggnad: utveckling av alla centrala utbildningsintressenters kapacitet att skapa, få tillgång till, återanvända och anpassa öppna lärresurser, att bearbeta dem för annat ändamål och distribuera dem vidare samt att använda och tillämpa öppna licenser på ett sätt som är förenligt med nationell upphovsrättslagstiftning och internationella åtaganden.

ii) Framtagning av stödjande policyer: uppmuntran till regeringar, utbildningsmyndigheter och utbildningsinstitutioner att anta regelverk i syfte att stödja öppen licensiering av offentligt finansierade utbildnings- och

forskningsmaterial, utveckla strategier för att möjliggöra användning och anpassning av öppna lärresurser till stöd för inkluderande utbildning och livslångt lärande av hög kvalitet för alla, underbyggt av relevant forskning inom området.

iii) Effektiv, inkluderande och jämlik tillgång till öppna lärresurser av god kvalitet: stöd till antagandet av strategier och program, inklusive genom relevanta tekniska lösningar som säkerställer att öppna lärresurser, oavsett medium, delas i öppna format och standarder för att maximera jämlik tillgång, samskapande, urval, organisering och presentation samt sökbarhet, även för personer från utsatta grupper och personer med funktionsnedsättningar.

iv) Främjande av skapandet av hållbarhetsmodeller för öppna lärresurser: stöd och uppmuntran till hållbarhetsmodeller för öppna lärresurser på nationell, regional och institutionell nivå samt planering för och utprovning av nya hållbara former av utbildning och lärande.

v) Främjande och underlättande av internationellt samarbete: stöd till internationellt samarbete mellan intressenter för att minimera onödigt dubbelarbete i fråga om investeringar för utveckling av öppna lärresurser och för att utveckla ett globalt, gemensamt förråd av utbildningsmaterial, på olika språk och i olika format, som har en kulturell mångfald, är lokalt relevanta, genusmedvetna och tillgängliga.

III. ÅTGÄRDSOMRÅDEN

10. Denna rekommendation behandlar fem mål: i) att bygga upp intressenters kapacitet att skapa öppna lärresurser och ha tillgång till dem, återanvända dem, anpassa dem och distribuera dem vidare, ii) att utveckla stödjande policyer, iii) att uppmuntra till inkluderande och jämlika öppna lärresurser av god kvalitet, iv) att främja skapandet av hållbarhetsmodeller för öppna lärresurser och v) att främja internationellt samarbete.

i) Att bygga upp intressenters kapacitet att skapa öppna lärresurser och ha tillgång till dem, återanvända dem, anpassa dem och distribuera dem vidare

11. Medlemsstaterna rekommenderas att strategiskt planera för och stödja kapacitetsuppbyggnad, åtgärder för att höja medvetenheten, användning, skapande och spridning på institutionell och nationell nivå i fråga om öppna lärresurser, med inriktning på alla utbildningssektorer och utbildningsnivåer. Medlemsstaterna uppmuntras att överväga följande:

a) Att skapa medvetenhet hos relevanta intressentgrupper om hur öppna lärresurser kan öka tillgången till utbildnings- och forskningsresurser, förbättra läranderesultat, maximera effekterna av offentlig finansiering och ge utbildare och inlärare möjlighet att bli samskapare av kunskap.

b) Att tillhandahålla systematisk och kontinuerlig kapacitetsuppbyggnad (såväl i tjänsten som inför anställning) om skapande av, tillgång till, tillgängliggörande av, återanvändning av, anpassning av och vidaredistribution av öppna lärresurser som en integrerad del av utbildningsprogram på alla utbildningsnivåer, inklusive stöd i fråga om grundutbildningsprogram för utbildare. Detta bör inkludera att stärka förmågan hos offentliga myndigheter, beslutsfattare och yrkesverksamma inom kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring att förstå öppna lärresurser och bidra till att

öppna lärresurser integreras i lärande, undervisning, forskning och vardagsliv.

c) Att höja medvetenheten om undantag och begränsningar i fråga om användandet av upphovsrättsskyddade verk för utbildnings- och forskningsändamål. Detta bör genomföras för att underlätta införlivandet av ett brett utbud av verk i öppna lärresurser, med beaktande av att involverande av befintliga upphovsrättsskyddade verk är nödvändigt för att man ska kunna nå utbildningsmål och utveckla öppna lärresurser.

d) Att utnyttja dels verktyg med öppen licens, dels plattformar med driftskompatibla metadata, dels standarder (inklusive nationella och internationella sådana) för att bidra till att säkerställa att öppna lärresurser är lätta att hitta, få tillgång till, återanvända, anpassa och distribuera vidare på ett tryggt, säkert och integritetsskyddat sätt. Detta skulle kunna inkludera sådana författarverktyg, bibliotek och andra datakataloger och sökmotorer, system för långsiktigt bevarande och avancerade tekniker för automatisk bearbetning och språköversättning av öppna lärresurser (när så är lämpligt eller nödvändigt), såsom metoder och verktyg som använder artificiell intelligens, som har fri och öppen källkod.

e) Att tillgängliggöra lättillgängliga resurser som ger information och hjälp till alla intressenter inom öppna lärresurser om ämnen som avser öppna lärresurser, inklusive upphovsrätt och öppen licensiering av utbildningsmaterial.

f) Att främja digital kompetens som behövs för att behärska teknisk användning av programvara, koder och öppna licenser i syfte att uppmuntra utvecklingen och användningen av öppna lärresurser.

ii) Att utveckla stödjande policyer

12. Medlemsstaterna bör, utifrån sina specifika förutsättningar, styresstrukturer och konstitutionella bestämmelser, stärka eller uppmuntra till policymiljöer, bland annat på institutionell och nationell nivå, som stöder effektiv praxis i fråga om öppna lärresurser. Medlemsstaterna uppmuntras att överväga följande, med hjälp av en process som baseras på öppenhet, insyn och deltagande och som inkluderar dialog med intressenter:

a) Att utarbeta och tillämpa policyer och/eller regelverk som uppmuntrar utbildningsresurser som utvecklas med offentliga medel och som är försedda med öppen licens eller avsedda att vara allmän egendom, beroende på vad som är lämpligt, och att avsätta ekonomiska resurser och personalresurser för genomförande och utvärdering av policyerna.

b) Att ge institutioner uppmuntran till och hjälp med att utarbeta eller uppdatera juridiska ramverk eller policyramverk i syfte att stimulera utbildares och inlärares skapande av, tillgång till, återanvändning av, bearbetning för annat ändamål av, anpassning och vidaredistribution av öppna lärresurser av god kvalitet på ett sätt som är förenligt med nationell upphovsrättslagstiftning och internationella förpliktelser samt att utveckla och integrera en kvalitetssäkringsmekanism för öppna lärresurser i de befintliga strategierna för kvalitetssäkring av undervisnings- och lärandematerial.

c) Att utarbeta mekanismer för att skapa praktikgemenskaper, främja

yrkesutveckling för lärare med hjälp av öppna lärresurser, skapa nätverk av experter på öppna lärresurser och ge vederbörligt erkännande åt skapande av öppna lärresurser som en yrkesmerit eller akademisk merit.

d) Att utveckla mekanismer för att hjälpa och stimulera alla intressenter att publicera källfiler och tillgängliga öppna lärresurser med användning av öppna standardfilformat i allmänt tillgängliga datakataloger.

e) Att integrera policyer i fråga om öppna lärresurser i nationella policyramverk och strategier och anpassa dem till andra policyer och vägledande principer för öppenhet såsom de för öppen tillgång (open access), öppna data (open data), öppen programvara (open source software) och öppen vetenskap (open science).

f) Att behandla frågan om inkludering av öppna lärresurser vid genomgripande förändringar av utbildning, vid anpassning, vidareutveckling eller reformering av läroplaner och i alla former av lärande för att utnyttja de tillfällen och möjligheter som öppna lärresurser innebär, att uppmuntra integrering av olika undervisningsmetoder och bedömningsformer för att motivera till att man aktivt använder, skapar och delar med sig av öppna lärresurser samt att utvärdera effekterna av öppna lärresurser för inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet.

g) Att uppmuntra och stödja forskning om öppna lärresurser genom relevanta forskningsprogram om utveckling, delning och utvärdering av öppna lärresurser, inklusive stöd från digital teknik (t.ex. artificiell intelligens).

h) Att utveckla och genomföra policyer som tillämpar de högsta standarderna för integritets- och dataskydd vid produktion och användning av öppna lärresurser, av infrastruktur för öppna lärresurser och av relaterade tjänster.

iii) Att uppmuntra effektiv, inkluderande och jämlik tillgång till öppna lärresurser av god kvalitet

13. Medlemsstaterna uppmuntras att stödja skapande av, tillgång till, återanvändning av, bearbetning för annat ändamål av, anpassning av och vidaredistribution av inkluderande och jämlika öppna lärresurser av god kvalitet med avseende på alla intressenter. Dessa kan innefatta inlärare i formella och icke-formella utbildningssammanhang, oavsett t.ex. ålder, kön, fysisk förmåga och socioekonomisk status, samt de som befinner sig i utsatta situationer, urfolk, de som finns i avlägsna landsbygdsområden (inklusive nomadiska befolkningsgrupper), personer som är bosatta i områden som drabbats av konflikter och naturkatastrofer, etniska minoriteter, migranter, flyktingar och internflyktingar. I samtliga fall bör jämställdhet säkerställas och särskild uppmärksamhet ägnas åt jämlikhet och inkludering för inlärare som särskilt är särskilt missgynnade på grund av flera, samverkande former av diskriminering. Medlemsstaterna rekommenderas att överväga följande:

a) Att säkerställa tillgång till öppna lärresurser som på lämpligast sätt tillfredsställer såväl behoven och de materiella förhållandena hos de inlärare resurserna är riktade mot som utbildningsmålen för de kurser eller ämnen som resurserna tillhandahålls för. Detta kan inkludera sätt att offline (inklusive med hjälp av tryckt material) få tillgång till resurser när så är lämpligt.

b) Att hjälpa intressenter inom området öppna lärresurser att utveckla genusmedvetna och kulturellt och språkligt relevanta öppna lärresurser och att skapa öppna lärresurser på lokala språk, särskilt på inhemska språk som är mindre använda, har otillräckliga resurser och är utrotningshotade.

c) Att se till att principen om jämställdhet, icke-diskriminering, tillgänglighet och inkludering återspeglas i strategier och program för skapande av, tillgång till, återanvändning av, anpassning av och vidaredistribution av öppna lärresurser.

d) Att säkerställa offentliga investeringar och stimulera privata investeringar i IKT-infrastruktur och bredband samt andra system, för att ge ökad tillgång till öppna lärresurser, särskilt för låginkomsttagare på landsbygden och i städer.

e) Att skapa incitament för utvecklingen av och forskningen om öppna lärresurser.

f) Att utarbeta och anpassa befintliga evidensbaserade standarder, riktmärken och relaterade kriterier för kvalitetssäkring av öppna lärresurser, beroende på vad som är lämpligt, som lägger tonvikten på granskning av lärresurser (både med och utan öppen licens) inom ramen för mekanismer för regelbunden kvalitetssäkring.

iv) Att främja skapandet av hållbarhetsmodeller för öppna lärresurser

14. Medlemsstaterna rekommenderas att utifrån sina specifika förutsättningar, styresstrukturer och konstitutionella bestämmelser stödja och uppmuntra utvecklingen av omfattande, inkluderande och integrerade hållbarhetsmodeller för öppna lärresurser. Medlemsstaterna uppmuntras att överväga följande:

a) Att se över gällande bestämmelser, upphandlingspolicyer och regelverk i syfte att utvidga och förenkla processen för upphandling av produkter och tjänster av god kvalitet för underlättande av skapande, ägande, översättning, anpassning, urval, organisering och presentation, delande, arkivering och bevarande av öppna lärresurser, i förekommande fall, samt att utveckla kapaciteten hos alla intressenter inom området öppna lärresurser att delta i dessa aktiviteter.

b) Att vara en katalysator för hållbarhetsmodeller, inte bara genom traditionella finansieringskällor utan också genom icke-traditionellt ömsesidigt uppbyggande av resurser, genom partnerskap, nätverksarbete och inkomstgenerering genom t.ex. donationer, medlemskap, frivillig betalning och crowdfunding som kan skapa intäkter och hållbarhet när det gäller tillhandahållandet av öppna lärresurser och samtidigt säkerställa att kostnaderna för tillgång till väsentliga undervisnings- och lärandematerial inte flyttas över på enskilda utbildare, elever eller studenter.

c) Att främja och höja medvetenheten om andra mervärdesmodeller som använder öppna lärresurser mellan institutioner och länder med fokus på deltagande, samskapande, kollektivt värdeskapande, sektoriellt partnerskap, innovationsfrämjande och samling för en gemensam sak.

d) Att anta regelverk som stödjer utvecklingen av produkter, och relaterade tjänster, som avser öppna lärresurser och som ligger i linje med nationella och internationella standarder och med det intresse och de värderingar som intressenterna inom öppna lärresurser har.

e) Att främja tillförlitlig översättning till andra språk av öppna licenser enligt definitionen i denna rekommendation för att säkerställa att de tillämpas korrekt.

f) Att tillhandahålla mekanismer för tillämpning och användning av öppna lärresurser och att uppmuntra återkoppling från intressenter och ständiga förbättringar av öppna lärresurser.

g) Att optimera befintliga utbildnings- och forskningsbudgetar och utbildnings- och forskningsmedel effektivt för att hitta källor till, utveckla och kontinuerligt förbättra modeller för öppna lärresurser genom interinstitutionell, nationell, regional och internationell samverkan.

v) Att främja och stärka internationellt samarbete

15. För att främja utveckling och användning av öppna lärresurser bör medlemsstaterna främja och stärka det internationella, antingen bilaterala eller multilaterala, samarbetet mellan alla relevanta intressenter. Medlemsstaterna uppmuntras att överväga följande:

a) Att främja och stimulera gränsöverskridande samverkan och allianser för projekt och program om öppna lärresurser, med utnyttjande av befintliga mellanstatliga, regionala och globala samverkansmekanismer och organisationer. Detta bör inkludera gemensamma insatser i fråga om samverkansbaserad utveckling och användning av öppna lärresurser samt i fråga om kapacitetsuppbyggnad, datakataloger, praktikgemenskaper, gemensam forskning om öppna lärresurser och solidaritet mellan alla länder oavsett var de befinner sig när det gäller utveckling av öppna lärresurser.

b) Att inrätta regionala och internationella finansieringsmekanismer för främjande och stärkande av öppna lärresurser och identifiering av vilka mekanismer, t.ex. partnerskap, som kan stödja internationella, regionala och nationella insatser.

c) Att stödja skapande och underhåll av effektiva peer networks som delar med sig av öppna lärresurser, baserat på områden som ämnen, språk, institutioner, regioner och utbildningsnivåer på såväl lokal som regional och global nivå.

d) Att i förekommande fall införliva specifika klausuler om öppna lärresurser i internationella avtal som rör samarbete på utbildningsområdet.

e) Att undersöka utarbetandet av ett internationellt ramverk för upphovsrättsliga undantag och begränsningar för utbildnings- och forskningsändamål för att underlätta gränsöverskridande utbyte och samarbete om öppna lärresurser.

f) Att stödja det bidrag som interkulturell kommunikationskompetens, hantering av multikulturella grupper, utformning av praktikgemenskaper och lokala anpassningsstrategier kan ge vid lokal tillämpning av öppna lärresurser med syftet att främja universella värden.

IV. UPPFÖLJNING

16. Medlemsstaterna bör, utifrån sina specifika förutsättningar, styresstrukturer och

konstitutionella bestämmelser följa upp policyer och mekanismer relaterade till öppna lärresurser med användning av en kombination av kvantitativa och kvalitativa metoder, beroende på vad som är lämpligt. Medlemsstaterna uppmanas att överväga följande:

a) Att använda lämpliga forskningsmekanismer för att mot fastställda mål mäta verkningsgraden och effektiviteten hos policyer och incitament med avseende på öppna lärresurser.

b) Att samla in och sprida framsteg, god praxis, innovationer och forskningsrapporter om öppna lärresurser och konsekvenserna av detta med stöd av Unesco och internationella sammanslutningar för öppen utbildning.

c) Att utveckla strategier, där alla relevanta intressenter deltar, för bevakning av öppna lärresursers utbildningsmässiga effektivitet och långsiktiga ekonomiska effektivitet. Sådana strategier kan fokusera på att förbättra lärandeprocesser och stärka kopplingarna mellan rön, beslutsfattande, öppenhet och insyn och möjlighet till ansvarsutkrävande för inkluderande och jämlik utbildning och forskning av god kvalitet.